

»Jinsi ya kuboresha uzalishaji wa vitunguu nchini Kenya_ Sehemu ya 1«

Vitunguu ni miongoni mwa bidhaa zinazofanya vizuri kibiashara. Aina kuu za vitunguu vinavyolimwa nchini Kenya ni vitunguu vikubwa, ambavyo huchukua takriban miezi 3 hadi 4 kufikia ukomavu.

Inashauriwa kupata mbegu kutoka kwa maduka ya kilimo. Mkulima anapaswa kuzingatia aina mbalimbali za mbegu atakazopanda, eneo na aina ya udongo. Kuna aina mbili za mbegu: mbegu za kienyeji na za mbegu chotara. Kwa mbegu chotara, kiwango cha mbegu cha kilo 1 hupanda ekari moja. Kwa aina zisizo za chotara, kilo 1.25 hupanda ekari moja.

Vitalu vya vitunguu

Vitunguu hustawi katika hali ya hewa ya joto na maeneo yenye joto, na huhitaji maji lakini sio mengi sana. Vinapokua, vitunguu hujiondoa kwenye udongo ili vipate joto na jua na kugeuza rangi.

Mbegu za vitunguu ni za kudumu na huzalisha mbegu katika mwaka wao wa pili. Maandalizi ya ardhi yanapaswa kufanywa mapema ili kuhakikisha kuwa udongo umeinuliwa vizuri. Tengeneza kitalu cha mita 3 ili uweze kufikia kila sehemu na kupalilia kwa urahisi.

Maandalizi ya udongo

Udongo unahitaji kutokuwa na maji mengi, na uwe na nitrojeni. Mbolea ya samadi inaweza kuongezwa kwenye udongo kabla ya kupandikiza mbegu.

Vitunguu hutumia virutubishi vingi, na hivyo udongo unahitaji

kuimarishwa na kurutubishwa ili kutoa vitunguu vikubwa. Vitunguu havihitaji samadi nyingi, kwani hii husababisha uozo.

Ni bora kutayarisha shamba lako wiki tatu au nne kabla ya siku ya kupanda.

Kurutubisha Mbegu

Kwa matokeo bora, panda mbegu kwenye kitalu na uweke matandazo. Matandazo hurutubisha udongo.

Hakikisha kwamba kitalu kinamwagiliwa vizuri kwa njia ya kunyunyiza. Mwagilia maji wakati kuna joto kidogo wakati wa mchana ili kuepuka upotezaji wa maji kupitia uvukizi. Ondoa matandazo wakati mbegu zimeota ili kuepuka kuathiri ukuaji.

Kiwango cha uzalishaji wa mbegu ni kilo 2–3 kwa ekari. Vitunguu vinapaswa kumwagiliwa maji kwa takribani wiki 5–6.